

Forslag

til

Lov om ændringer i lov om velfærdsforanstaltninger for søfarende.

Fremsat den 7. februar 1958 af *handelsministeren*.

§ 1.

§ 3, stk. 1, i lov nr. 188 af 30. april 1948 om velfærdsforanstaltninger for søfarende affattes således:

„De til Velfærdsrådets virksomhed fornødne midler tilvejebringes ved en afgift af 12 øre pr. dag for hver med dansk handelsskib eller -fartøj forhyret søfarende — herunder skibsførere i sådanne skibe og

fartøjer —, der er forsikret mod følger af ulykkestilfælde i henhold til gældende ulykkesforsikringslovgivning. Afgiften udredes med 3 øre pr. dag af den søfarende, 3 øre af rederen og 6 øre af statskassen“.

§ 2.

Denne lov træder i kraft den 1. januar 1959.

Bemærkninger til lovforslaget.

Handelsflådens Velfærdsråd er nedsat af handelsministeren i medfør af lov nr. 188 af 30. april 1948 og omfatter repræsentanter for handelsministeriet, finansministeriet, redernes og de søfarendes faglige organisationer samt Indenlandsk Sømandsmission, Foreningen for skandinaviske Sømandshjem i fremmede Havne og Søfartsklubben.

Velfærdsrådet har i de år, det har virket, ydet betydelig økonomisk støtte til en række private institutioner og foreninger i ind- og udland, der udfører velfærdsarbejde for danske søfarende. Der er således ydet årlige tilskud til Søfartens Bibliotek, Søfartsklubben, Ålborg-Nørresundby Søfarts-Service, Søfartens Hygiejnekomité, Foreningen for skandinaviske Sømandshjem i fremmede Havne, Den danske Sømandsstue i New York, Det skandinaviske Læseværelse i Calcutta og forskellige andre institutioner.

Endvidere har Velfærdsrådet gennem det år rådet oprettede kontor søgt at opbygge en systematisk velfærdstjeneste for de søfarende, idet man i første række har arbejdet for at fremme de søfarendes fritidsbeskæftigelse navnlig på idræts- og undervisningsområdet, bl. a. gennem oprettelse af idræts- og fritidsklubber i de enkelte skibe. For at fremme

idrætsarbejdet er der i stort omfang udstationeret idrætsudstyr i havne i ind- og udland, og der tilrettelægges til stadighed idrætskampe af forskellig art for de søfarende, bl. a. fodboldturneringer for skibsklubberne, konkurrencer i fri idræt, svømning o. lign. Idrætskonkurrencerne er gennem en årrække tilrettelagt i nært samarbejde med det svenske og norske velfærdsråd og tilsvarende organisationer i Finland og Island.

Undervisningsarbejdet er i første række baseret på korrespondancekursus og selvstudium. I tilslutning hertil ydes der i betydelig udstrækning erhvervsvejledning og bistand til indkøb af lærebøger til selvstudium, håndbøger m. v. Endvidere har Velfærdsrådet tilrettelagt en omfattende hobby-service for de søfarende. Velfærdsrådet opretholder en filmtjeneste med den opgave at forsyne sømandsinstitutioner i ind- og udland med danske film, og rådet har udstationeret tonefilmsapparater ved et betydeligt antal institutioner. Endvidere udsender Velfærdsrådet blade, aviser og andet læsestof til ca. 120 sømandshjem, læseværelser o. lign. institutioner i ind- og udland. Velfærdsrådet udsender gratis et månedsblad „Horisont“ til alle danske skibe og sømandsinstitutioner, og der er i tidens

løb udsendt forskellige pjecer om idræts- og klubvirksomheden samt havnevejvisere for søfarende.

Velfærdsarbejdet er i de forløbne år udøvet i nær kontakt med de tilsvarende institutioner i Norge og Sverige. En række foranstaltninger, bl. a. de ovennævnte idrætsarrangementer, tilrettelægges af de 3 velfærdsråd i fællesskab, og der er på flere områder indledet et videregående samarbejde, således med hensyn til oprettelsen af et skandinavisk sømandshotel i Antwerpen og to projekterede sømandsklubber i Bangkok og Manila samt udsendelse af velfærdssekretærer til visse havne. For tiden har Velfærdsrådet en dansk velfærdssekretær stationeret i Casablanca til betjening af samtlige skandinaviske skibe, der anløber denne havn.

Velfærdsrådets økonomi er baseret på den ved lov nr. 188 af 30. april 1948 fastsatte afgift af 8 øre pr. dag pr. beskæftiget sømand. Denne afgift har i de senere år indbragt ca. 400 000 kr. og nogen nævneværdig forøgelse af afgiftsprovenuet kan næppe forventes, da den stedfindende tonnagemæssige forøgelse af handelsflåden, der er kendetegnet ved en overgang fra mindre til større skibsenheder, ikke medfører en proportional stigning i antallet af beskæftigede søfarende.

Velfærdsrådet har for nogen tid siden indstillet til handelsministeriet, at velfærdsafgiften forhøjes fra 8 til 12 øre pr. dag, således at afgiften fremtidig udredes med 3 øre af den søfarende, 3 øre af rederen og 6 øre af statskassen. De i rådet repræsenterede organisationer for redere og søfarende har på forhånd givet tilslutning til dette forslag.

Den foreslåede forhøjelse af afgiften er i realiteten kun en ajourføring af afgiften i forhold til den siden Velfærdsrådets oprettelse i 1948 stedfundne løn- og prisstigning. Rådets økonomi er forlængst nået til et punkt, hvor indtægter og udgifter praktisk talt balancerer, og det har derfor i den senere tid ikke været muligt for rådet at tage nye opgaver op, ligesom det volder stigende vanskeligheder, at opretholde og udvikle virksomheden på tilfredsstillende måde inden for de områder, man hidtil har beskæftiget sig med. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at ca. en fjerdedel af Velfærdsrådets årlige indtægt hidtil har været anvendt til ydelse af driftstilskud til de ovenfor nævnte søfartsinstitutioner, og at tilskudsbehovet hos disse institutioner er stadig stigende, først og fremmest som følge af den almindelige løn- og prisstigning.

Udgifterne til bladdistribution, filmservice og idrætsvirksomhed har man søgt at holde inden for de givne økonomiske rammer, men også her gør prisstigninger sig stærkt gældende, og den stramme økonomi medfører derfor, at man navnlig på

filmsområdet har måttet indskrænke virksomheden noget. Man har af samme grund måttet udvise stor tilbageholdenhed over for foreliggende planer om iværksættelse af en distribution af film til skibene og udsendelse af lydbåndoptagelser o. lign. af underholdnings- og undervisningsstof.

Hvad specielt angår undervisnings- og fritidsvirksomheden har Velfærdsrådet ligeledes måttet holde stærkt igen over for de søfarendes ønsker om udvidet service på dette område. Velfærdsrådets brevskoleundervisning for søfarende, der påbegyndtes i 1950 har i de forløbne år vist sig at imødekomme et betydeligt behov navnlig hos de yngre søfarende. Alene i året 1956-57 indmeldte ca. 1 000 søfolk sig til kursus af forskellig art, og siden 1950 har over 6 000 søfarende deltaget i de af rådet formidlede kursus. Undervisningen gives især i sprog — først og fremmest engelsk; men også de elementære skolefag, som dansk og regning har meget betydelig deltagelse. I øvrigt omfatter undervisningen også en række praktiske fag som maskinskrivning, bogholderi, radioteknik, navigation, kedelpasning m. m. Det er rådets opfattelse, at der gennem en undervisning tilrettelagt som korrespondancekursus specielt for de søfarende, er mulighed for at give disse en nogenlunde tilfredsstillende erstatning for den efterskole- eller aftenundervisning, som andre unge har let adgang til, men som de søfarende på grund af deres erhvervs særlige karakter normalt vil være udelukket fra. Man må derfor anse det for at være af stor betydning om denne gren af Velfærdsrådets virksomhed kunne udbygges mest muligt. Medens de direkte omkostninger i forbindelse med brevskoleundervisningen — der er baseret på et samarbejde med de bestående private brevskolekursus og den statsunderstøttede brevskole — er ret begrænsede, idet de væsentlig består i ydelse af et mindre tilskud til betalingen af kursusafgiften for visse kursus og endvidere en del portoudgifter, medfører arbejdet med brevskoleundervisningen en meget stærk belastning for velfærdskontoret.

Ganske tilsvarende forhold gør sig gældende med hensyn til den service, rådet gennem nogen tid har søgt at yde de søfarende på fritids- og hobbyområdet. Det ville være meget ønskeligt at kunne udvide aktiviteten f. eks. med hensyn til formidling af bogindkøb, tidsskriftsabonnementer, indkøb af sprogkursus på grammofonplader og lydbånd og lignende indkøb.

Man har hidtil såvidt muligt søgt at yde service, hvor det drejer sig om indkøb af lærebøger til selvstudium samt håndbøger og hobbybøger, men man har af hensyn til kontorets kapacitet ikke i til-

strækkeligt omfang kunnet gå i gang med en effektiv bogtjeneste omfattende skønlitteratur o. lign. Der er efter foreliggende erfaringer et meget stort behov for bøger og en betydelig købelyst og interesse hos de søfarende, og det må betragtes som en naturlig og vigtig opgave for Velfærdsrådet at gøre en praktisk indsats på dette område.

Under hensyn til at de i rådet repræsenterede organisationer af redere og søfarende på forhånd har givet tilslutning til den foreslåede forhøjelse af afgiften, og idet man må anse det for ønskeligt, at det igangværende arbejde videreføres og udbygges på rimelig måde, og at man fra dansk side også i fremtiden — således som forudsat ved lovens

gennemførelse i 1948 — bliver i stand til at deltage i det etablerede samarbejde med de norske og svenske velfærdsråd, har man udarbejdet nærværende lovforslag, hvorved velfærdsafgiften foreslås forhøjet fra 8 til 12 øre pr. dag, som af Velfærdsrådet indstillet.

Da bidragene fra rederne og de søfarende opkræves gennem Ulykkesforsikringsforbundet for dansk Søfart, hvis regnskabsår følger kalenderåret, vil en afgiftsforhøjelse rent praktisk kun kunne gennemføres fra begyndelsen af et kalenderår, og under hensyn hertil foreslås det, at afgiftsforhøjelsen træder i kraft fra den 1. januar 1959 at regne.